
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Castellón Varga, Carlota. *Autoritarisme competitiu i regressió democràtica a Hongria : una anàlisi institucional comparada*. Treball de Final de Grau (Universitat Autònoma de Barcelona), 2025 (Ciència política i gestió pública)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/323901>

under the terms of the license.

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

Títol: Autoritarisme competitiu i regressió democràtica a Hongria: una anàlisi institucional comparada

Autor/a: Carlota Castellón Varga

Tutor/a: Nuria Font Borrás

Data: 26/05/2025

Grau en: Ciència Política i Gestió Pública

RESUM

Aquest treball analitza el cas d'Hongria com a expressió avançada de regressió democràtica dins la Unió Europea, mitjançant la consolidació d'un règim d'autoritarisme competitiu que manté formes institucionals democràtiques mentre en buida el contingut efectiu. Des d'un enfocament teòric i comparatiu, s'examina com el govern hongarès ha emprat la legalitat i la reforma institucional per reduir l'espai de la dissidència, controlar els contrapoders i reconfigurar el sistema polític sota una hegemonia partidista.

La recerca s'articula entorn de la pregunta: Com s'ha consolidat el model d'autoritarisme competitiu a Hongria a través de mecanismes legals i institucionals, i com es legitima dins del marc formal de la democràcia europea? Per donar-hi resposta, s'ha dut a terme una revisió crítica de la literatura acadèmica existent i una anàlisi documental comparativa basada en fonts oficials i informes d'institucions europees i organitzacions independents. L'estudi es centra en sis dimensions clau: llibertat d'expressió, llibertat de premsa, estat de dret, drets individuals, independència judicial i qualitat electoral.

Els resultats evidencien un ús estratègic del marc legal per consolidar el poder polític, en paral·lel a una degradació de les garanties democràtiques materials. El contrast entre la narrativa institucional hongaresa i les valoracions de la UE i actors internacionals confirma l'existència d'una dualitat entre legalitat formal i pràctica autoritària. Aquest treball contribueix al debat sobre els límits de la democràcia liberal i ofereix una eina analítica útil per comprendre com es pot erosionar la democràcia des de dins, dins mateix de la Unió Europea.

ABSTRACT

This paper examines Hungary as a prominent case of democratic backsliding within the European Union, focusing on the consolidation of a competitive authoritarian regime that preserves democratic institutional forms while hollowing out their substantive content. Through a theoretical and comparative approach, it analyzes how the Hungarian government has used legality and institutional reform to limit dissent, neutralize checks and balances, and reshape the political system under sustained partisan control.

The research is guided by the question: How has Hungary's model of competitive authoritarianism been consolidated through legal and institutional mechanisms, and how is it legitimized within the formal framework of European democracy? To address this, the study combines a critical review of academic literature with a comparative documentary analysis based on government sources and reports by European institutions and independent organizations. The analysis focuses on six key dimensions: freedom of expression, press freedom, rule of law, individual rights, judicial independence, and electoral quality.

Findings reveal a strategic use of the legal framework to entrench political power, accompanied by the degradation of substantive democratic safeguards. The contrast between the Hungarian government's narrative and external evaluations highlights a structural divergence between formal legality and authoritarian practice. This work contributes to the ongoing debate on the limits of liberal democracy and offers an analytical tool for understanding how democracy can be eroded from within, even inside the European Union.

ÍNDEX

- 1. Introducció**
- 2. Marc Teòric**
- 3. Dades i Mètodes**
- 4. Anàlisi**
- 5. Conclusions**
- 6. Bibliografia**

1. Introducció

El retrocés democràtic a Hongria és, avui dia, un dels fenòmens polítics més significatius i polèmics dins del context europeu contemporani. En menys de dues dècades, aquest estat membre de la Unió Europea ha passat de ser considerat un cas d'èxit en la seva transició postcomunista a convertir-se en un dels exemples paradigmàtics d'erosió democràtica i consolidació d'un règim il·liberal dins del marc comunitari. Aquest procés, impulsat i liderat per Viktor Orbán i el seu partit Fidesz des de l'any 2010, ha despertat un ampli debat entre politòlegs, juristes i institucions europees, especialment per la seva complexitat institucional i la seva aparent normalitat democràtica en termes formals. És tal el cas que les preocupacions que arrossega ja han estat reflectides en informes aïtllats com els de la Comissió Europea, del Parlament Europeu, de l'Agència de Drets Fonamentals de la UE i d'organitzacions no governamentals com Reporters Sense Fronteres, Amnistia Internacional i Freedom House.

La motivació d'aquest treball neix no només d'un interès acadèmic, sinó també d'un vincle personal. Per part materna, la meua família és originària d'Hongria, fet que ha despertat en mi una voluntat profunda d'indagar més en la realitat política actual del país i d'entendre com ha evolucionat el seu règim polític des de la meua doble mirada: la d'una ciutadana europea i la d'una descendent directa d'aquella realitat. Més a més, a part de tenir competència en llengua anglesa, el meu coneixement de la llengua hongaresa, m'ha permès accedir addicionalment a fonts primàries i documentació en versió original, superant així una de les barreres metodològiques habituals en l'estudi de casos d'aquest tipus.

El present treball pretén analitzar el cas hongarès com a expressió d'un règim d'autoritarisme competitiu, tot investigant com les institucions democràtiques han estat utilitzades per restringir drets, limitar contrapoders i garantir la continuïtat política del govern. Aquesta realitat es presenta sota una aparença legal i constitucional, la qual cosa fa encara més rellevant el seu estudi, ja que qüestiona les línies de frontera entre democràcia formal i autoritarisme pràctic.

La pregunta de recerca que articula aquest treball és la següent: Com s'ha consolidat el model d'autoritarisme competitiu a Hongria i quins mecanismes institucionals i legals expliquen el seu encaix aparent dins del sistema democràtic europeu? Aquesta pregunta neix de la necessitat d'entendre com és possible que un estat membre de la UE mantingui institucions

democràtiques de manera formal, però vulneri en la pràctica els valors fundacionals de la Unió, com són l'estat de dret, els drets fonamentals i la separació de poders.

A partir d'aquesta pregunta, el treball es proposa dos grans objectius. El primer i principal objectiu general és desenvolupar una anàlisi teòrica i comparativa del cas hongarès a través de la noció d'autoritarisme competitiu, amb especial atenció a les transformacions institucionals, jurídiques i polítiques que han tingut lloc des de l'any 2010. Com a objectius específics, es busca: en primer lloc, identificar i descriure els mecanismes concrets de regressió democràtica observables a Hongria a través de sis dimensions clau (llibertat d'expressió, llibertat de premsa, estat de dret, drets individuals, independència judicial i qualitat de les eleccions); i en segon lloc, comparar aquestes pràctiques amb els estàndards normatius establerts per les institucions de la UE i per organitzacions de drets humans, per tal de posar en relleu les divergències entre legalitat formal i legitimitat democràtica.

Per assolir aquests objectius, el treball s'ha estructurat com una recerca de modalitat teòrica, fonamentada en la revisió bibliogràfica i l'anàlisi crítica de fonts documentals en base també a l'elaboració d'una taula comparativa que recull la valoració del propi govern hongarès envers a la de la UE i altres organismes internacionals al voltant de sis paràmetres que s'han establert com a clau per acabar duent a terme un contrast de percepcions sobre el funcionament democràtic d'un règim polític.

La combinació entre literatura acadèmica i dades institucionals permet construir un marc d'anàlisi sòlid i pertinent, que articula teoria i pràctica al servei de la comprensió d'un fenomen d'alta rellevància per al futur del projecte democràtic europeu.

2. Marc Teòric

L'estudi de la regressió democràtica i l'autoritarisme competitiu ha esdevingut central en l'agenda de recerca de la ciència política contemporània. Davant l'erosió de les garanties institucionals en països formalment democràtics, una àmplia literatura ha abordat com aquests processos no impliquen necessàriament ruptures radicals, sinó mutacions legals i institucionals que buiden de contingut els valors constitucionals. En aquest marc, el concepte d'"autoritarisme competitiu", desenvolupat per Steven Levitsky i Lucan Way (2010), ha estat àmpliament acceptat per descriure règims híbrids on les institucions democràtiques, com

eleccions, mitjans lliures i separació de poders, són mantingudes formalment, però manipulades sistemàticament per garantir la continuïtat del poder.

Segons aquests autors, “els règims autoritaris competitius no eliminen les institucions democràtiques, sinó que les buiden de contingut mentre conserven la seva aparença” (Levitsky & Way, 2010, p. 5). Aquesta definició ha esdevingut clau per analitzar la situació política a Hongria, on, sota el lideratge de Viktor Orbán, s’han impulsat reformes institucionals, constitucionals i legals que han limitat greument els mecanismes de control i rendició de comptes, erosionant la qualitat democràtica sense suprimir-ne els símbols formals.

Aquest fenomen ha estat també analitzat sota la noció de “democràcia il·liberal”, un terme que el mateix Orbán ha reivindicat com a model polític. Halmai (2019) adverteix que aquesta forma d’organització institucional utilitza la legalitat formal com a instrument per restringir drets, reduir l’autonomia del poder judicial i centralitzar el control dels mitjans. En paraules de l’autor, “l’il·liberalisme no és una ruptura amb la democràcia, sinó una deformació d’aquesta” (Halmai, 2019, p. 388). Aquesta concepció es complementa amb la proposta de Sadurski (2018), qui defineix l’experiència hongaresa com un exemple de “populisme constitucional destructiu”, caracteritzat per l’ús estratègic de la Constitució per consolidar el poder de l’executiu.

En aquest mateix sentit, Grzymala-Busse (2019) amplia l’anàlisi assenyalant que els governs autoritaris contemporanis no operen principalment a través de la repressió directa, sinó mitjançant la manipulació institucional, el control discursiu i la colonització del debat públic. Aquest enfocament ajuda a entendre com el règim d’Orbán ha aconseguit legitimar-se tant internament com externament, mentre desactiva els espais de crítica i oposició. Això suposa un desplaçament del centre de gravetat del poder, des del pluralisme competitiu cap a una hegemonia política amb aparença democràtica.

El debat acadèmic s’ha estès també a la relació entre aquests règims i les estructures supranacionals, especialment en el marc de la Unió Europea. Autors com Kelemen (2020) i Pech i Scheppele (2017) han argumentat que la UE ha esdevingut un espai de permissivitat institucional que permet l’emergència de règims il·liberals en el seu si. Kelemen (2020) qualifica aquesta situació d’“equilibri autoritari dins la UE”, assenyalant que “les institucions europees han estat incapaces de frenar l’erosió democràtica quan aquesta és impulsada des de

dins per governs elegits democràticament” (p. 482). Aquest diagnòstic és compartit per diversos informes, com el Working Paper del projecte Reconnect (Kelemen, Pech & Kochenov, 2018), que exposa les mancances dels mecanismes de sanció previstos per l’article 7 del Tractat de la Unió Europea.

Aquestes anàlisis posen de manifest una paradoxa fonamental: els mateixos marcs legals i normatius que estructuren la democràcia poden ser emprats per subvertir-la. La UE, amb una arquitectura institucional basada en la confiança mútua i el respecte als valors comuns, es troba institucionalment limitada a l’hora d’actuar contra membres que, tot i complir amb les formes, incompleixen els continguts. Això ha portat a alguns autors a qüestionar si ens trobem davant d’una “postdemocràcia europea”, en què les institucions funcionen sense que hi hagi una vinculació efectiva entre la sobirania popular i les decisions polítiques.

En aquest context, sorgeix un altre debat rellevant: fins a quin punt podem parlar d’una nova forma de governança postdemocràtica o, en canvi, d’un trencament dels fonaments de la democràcia liberal. Grzymala-Busse (2019) argumenta que l’autoritarisme actual no és simplement un retorn al passat, sinó una innovació governamental basada en el control de l’agenda, la manipulació institucional i l’estigmatització de l’oposició. Així, els governs autoritaris competitius no recorren tant a la repressió directa com a la legalització de la seva hegemonia.

La literatura també ha assenyalat l’ús del dret com a eina per legitimar l’acumulació de poder. Pech i Scheppele (2017) introdueixen la idea de “captura constitucional”, referint-se a l’ús sistemàtic del marc legal per restringir les funcions de supervisió del poder judicial, limitar l’activitat de la societat civil i reestructurar l’espai comunicatiu. Aquesta “instrumentalització del dret” es presenta com una característica comuna als règims il·liberals emergents a Europa Central i de l’Est.

Aquest enfocament jurídic ha estat fonamental per entendre com Hongria ha pogut promulgar lleis contra les universitats crítiques, les ONG amb finançament estranger o els mitjans independents, tot sota l’aparença de legalitat. Així, es construeix una hegemonia legalista, en què el poder s’imposa no a través de la força, sinó mitjançant la reforma i el discurs normatiu.

D’altra banda, alguns estudis han intentat quantificar l’abast d’aquestes transformacions. Els indicadors elaborats pel projecte V-Dem mostren una caiguda sostinguda de la qualitat democràtica a Hongria des de 2010, especialment en matèries com llibertat de premsa,

independència judicial i participació política plural. Segons el Democracy Report 2023, “Hongria ha passat de ser una democràcia electoral a un règim autoritari electoral en menys d’una dècada” (V-Dem, 2023, p. 12). Aquestes dades corroboren les observacions qualitatives fetes per altres autors i reforcen la hipòtesi d’una degradació sostinguda de la democràcia des de dins.

Tanmateix, no tots els autors coincideixen en la qualificació del cas hongarès. Mentre alguns com Bátor (2016) insisteixen que encara existeixen espais de competència política real, d’altres com Bozóki i Hegedűs (2018) afirmen que el règim hongarès ha evolucionat cap a una forma de “hegemonia il·legal tolerada” dins la UE. Aquesta divergència teòrica reflecteix un debat viu i obert dins la literatura, en què el cas hongarès funciona com a mirall de tensions més àmplies sobre els límits de la democràcia liberal i el futur polític del continent europeu.

Davant aquesta pluralitat d’aportacions, aquest treball adopta com a marc analític central la proposta de Levitsky i Way sobre autoritarisme competitiu, complementada per les perspectives d’il·liberalisme i captura institucional descrites per Halmai, Sadurski i Pech. Es parteix de la hipòtesi que el règim d’Orbán ha configurat un sistema polític que combina la legitimitat electoral amb pràctiques de control institucional i discursiu, amb l’objectiu de minimitzar la dissidència i assegurar la continuïtat del poder. Així, el cas d’Hongria no és únicament una anomalia dins la UE, sinó un símptoma de fragilitats estructurals que afecten les democràcies contemporànies en el seu conjunt.

3. Dades i mètodes

Aquest treball s’ha estructurat metodològicament com una recerca teòrica de base qualitativa, centrada en l’anàlisi comparativa de fonts documentals, acadèmiques i institucionals. La metodologia escollida es fonamenta en una revisió bibliogràfica sistemàtica, complementada per una taula d’anàlisi comparativa que permet observar com es valoren determinades dimensions clau del sistema democràtic hongarès des de dues òptiques diferenciades: la del govern hongarès i la de les institucions europees i organitzacions internacionals independents.

El cas hongarès s’ha escollit per la seva rellevància teòrica i empírica dins del context europeu contemporani. Es tracta d’un dels casos més citats en la literatura sobre regressió democràtica i autoritarisme competitiu dins la Unió Europea. El seu valor no rau només en el

fet que presenta una trajectòria clara de degradació institucional, sinó també en el fet que aquest procés s'ha dut a terme sota l'aparença de legalitat i amb el suport electoral sostingut d'una part important de la població. Això el converteix en un cas paradigmàtic per entendre com es poden subvertir els mecanismes democràtics des de dins, i com s'articulen els discursos i pràctiques que ho justifiquen.

Pel que fa a les dades utilitzades, el treball ha prioritzat fonts textuais provinents de tres tipus d'institucions: per una banda, fonts oficials del govern hongarès, com ara discursos institucionals, declaracions públiques i documents legals relatius a reformes constitucionals i judicials; per altra banda, informes de la Comissió Europea, el Parlament Europeu, l'Agència de Drets Fonamentals de la UE, i finalment, documents elaborats per organitzacions independents de recerca i drets humans com Freedom House, Reporters Sense Fronteres, Transparency International o V-Dem Institute.

S'ha optat expressament per aquestes fonts pel seu contrast, ja que permeten identificar i analitzar les discrepàncies entre la narrativa oficial del govern hongarès i les avaluacions externes, sovint crítiques, provinents d'institucions amb vocació d'imparcialitat o amb una perspectiva comparativa més àmplia. La tria d'aquestes institucions i no d'altres es justifica perquè es tracta d'entitats reconegudes a escala europea o internacional, amb rigor metodològic i continuïtat analítica en el seguiment del cas hongarès, fent recopilació de dades des del 2010 fins a anys més recents. A més, a l'hora d'intentar recopilar la informació i les dades necessàries per al treball, he vist que no em seria suficient recorrent només al portal de la Comissió Europea, algo que tenia previst inicialment per a fer una comparativa directament entre perspectiva del govern hongarès versus de la Comissió Europea, però al moment de la veritat m'he adonat que per completar amb suficient contingut hauria d'ampliar el meu rang de recerca a altres portals com els que s'han acabat esmentat al llarg del treball.

Per sistematitzar aquestes dades, s'ha elaborat una taula comparativa amb sis dimensions fonamentals del sistema democràtic: llibertat d'expressió, llibertat de premsa, estat de dret, drets individuals, independència judicial i qualitat de les eleccions. Aquestes dimensions han estat escollides per ser recurrents en la literatura acadèmica sobre autoritarisme competitiu i regressió democràtica, i perquè permeten detectar tant les estratègies de concentració de poder com els efectes concrets sobre les llibertats fonamentals. La taula contraposa, per a cada dimensió, l'avaluació del govern hongarès i la d'institucions o organismes independents, facilitant així una lectura crítica del cas.

Aquesta taula no només serveix com a eina descriptiva, sinó com a base analítica que permet observar patrons comuns en la justificació del poder, en la instrumentalització del dret, i en la limitació progressiva dels espais de dissidència. L'ús d'aquest dispositiu metodològic ha estat essencial per respondre la pregunta de recerca del treball, ja que ha permès comprovar que l'estratègia de l'autoritarisme competitiu hongarès no es basa en la negació dels mecanismes democràtics, sinó en la seva ocupació i reinterpretació per legitimar pràctiques restrictives. Això es veu reflectit en les divergències entre la imatge projectada pel govern i l'avaluació que en fan actors externs amb criteris comparatius i normatius consolidats.

Cal destacar també que a la meua disposició, gaudeixo de competències lingüístiques que han facilitat l'accés a fonts en llengua hongaresa, sovint no traduïdes a l'anglès, així com a informes i literatura acadèmica internacional en anglès. Això ha permès contrastar discursos institucionals locals amb fonts crítiques externes sense barreres idiomàtiques, enriquint la profunditat de l'anàlisi i la fiabilitat de les dades utilitzades.

Pel que fa a les limitacions metodològiques, a part d'haver d'anar amb especial cura ètica en la selecció de dades, per tal d'evitar biaixos de confirmació i intentar garantir la màxima transparència i pluralitat dins d'un context polític amb un entorn mediàtic i institucional amb baixa transparència, hem de tenir en compte també que el treball es centra en un estudi de cas únic i, si bé aquesta estratègia permet una anàlisi en profunditat del context hongarès, no possibilita generalitzacions immediates ni inferències estadístiques. No obstant això, el valor d'aquest estudi rau en el seu potencial il·lustratiu: el cas hongarès funciona com un exemple paradigmàtic de com es poden subvertir les regles democràtiques des de dins, tot aprofitant la pertinença a un entorn institucional com la Unió Europea que, en teoria, hauria de garantir els drets fonamentals.

Finalment, tot i les possibles limitacions, l'ús sistemàtic de fonts múltiples, l'anàlisi comparativa i l'enfocament crític aplicat han permès construir una base sòlida per a la interpretació del cas d'estudi. La metodologia adoptada no només legitima l'estudi com una aportació rigorosa dins del camp de la ciència política, sinó que també podria oferir eines útils per a futurs treballs empírics sobre la degradació institucional en sistemes polítics formalment democràtics.

4. Anàlisi

Aquest apartat desenvolupa una anàlisi comparativa centrada en sis dimensions essencials per avaluar el funcionament democràtic d'un règim polític: llibertat d'expressió, llibertat de premsa, estat de dret, drets individuals, independència judicial i qualitat de les eleccions. Aquestes dimensions han estat seleccionades d'acord amb la literatura revisada en el marc teòric, ja que constitueixen indicadors fonamentals en el diagnòstic de règims híbrids i processos de regressió democràtica. L'anàlisi es basa en una comparació estructurada entre les valoracions del govern hongarès i les de fonts externes independents, com ara institucions de la Unió Europea i organitzacions de drets humans reconegudes internacionalment. Aquests contrastos s'han sintetitzat en la taula següent, que actua com a eix central de l'estudi empíric.

Aspecte	Avaluació del govern hongarès	Avaluació de la UE / altres institucions internacionals i ONGs	Font principal
Llibertat d'expressió	Defensa dins els límits constitucionals; es sanciona la dissidència considerada perillosa	FRA i Freedom House denuncien limitacions legals i pràctiques intimidatòries	FRA, Freedom House, Amnesty
Llibertat de premsa	Es garanteix pluralitat regulada pel NMHH	RSF i ECPMF alerten de concentració mediàtica i	RSF, ECPMF, Freedom House

		autocensura; posició 72 al rànquing mundial	
Estat de dret	Les reformes són presentades com a garants d'estabilitat institucional	La Comissió Europea denuncia erosió de la separació de poders i manca de transparència	Comissió Europea, Transparency International
Drets individuals	Són respectats segons la Constitució de 2011	Amnistia Internacional denuncia regressió en drets de minories i col·lectius vulnerables	Amnistia Internacional, FRA
Independència judicial	Reformes per agilitzar i fer eficient el sistema judicial	V-Dem i Comissió Europea denuncien captura judicial i manca d'independència	V-Dem, Comissió Europea
Qualitat de les eleccions	Alta participació com a signe de legitimitat	OSCE i UE denuncien accés desigual als mitjans i ús partidista de recursos públics	OSCE, Parlament Europeu

Pel que fa a la llibertat d'expressió, el govern hongarès sosté que aquesta es troba plenament garantida per la Constitució de 2011, però matisa que està sotmesa a límits per protegir la seguretat nacional, l'ordre públic i els valors tradicionals. Això implica que determinats discursos poden ser objecte de sanció o censura si es consideren contraris a l'interès general, una noció interpretada de forma àmplia per les autoritats. Tanmateix, informes de la FRA i de Freedom House assenyalen que aquesta regulació ha estat utilitzada com a eina per silenciar veus crítiques i restringir el debat públic. Aquestes organitzacions alerten sobre un entorn intimidatori envers activistes, professors universitaris i periodistes, i denuncien l'ús del marc legal per penalitzar formes legítimes de dissidència política. Aquest contrast revela com l'autoritarisme competitiu pot operar a través de normes formals que, lluny de protegir drets, serveixen per restringir-los selectivament.

En relació amb la llibertat de premsa, el govern afirma que existeix una pluralitat mediàtica i que el sistema de regulació garanteix l'objectivitat informativa. L'òrgan regulador, el NMHH, és presentat com una institució imparcial, malgrat que ha estat reiteradament criticat per manca d'independència política. En canvi, Reporters Sense Fronteres i el Centre Europeu per a la Llibertat de Premsa denuncien un procés sistemàtic de concentració de mitjans en mans de grups afins al govern, així com una autocensura creixent entre periodistes. El fet que Hongria ocupi una de les darreres posicions en el rànquing europeu de llibertat de premsa (RSF, 2023) reforça aquesta percepció. Aquest és un exemple paradigmàtic d'un escenari en què la forma democràtica es manté, existeixen mitjans independents, però el seu funcionament efectiu es veu greument limitat per factors estructurals i dependències polítiques.

Quant a l'estat de dret, el relat del govern presenta les reformes legals com a necessàries per modernitzar les institucions i assegurar l'eficiència administrativa. Tanmateix, segons la Comissió Europea i Transparency International, aquestes reformes han tingut com a conseqüència l'erosió de la separació de poders i la concentració de competències en mans de l'executiu. Es denuncia especialment la manca de garanties efectives de control parlamentari i el debilitament dels mecanismes de supervisió judicial. Un exemple en pot ser la modificació de l'Estatut del Tribunal Constitucional, que ha afavorit el nomenament de jutges afins i la reinterpretació de drets fonamentals sota una òptica nacionalista. Segons l'informe de Freedom House, el poder judicial ha deixat de ser un fre efectiu a l'executiu, fet

que ha permès la proliferació de lleis que vulneren compromisos internacionals sense conseqüències immediates dins el marc europeu. Aquestes transformacions s'han produït sota una narrativa de legalitat i sobirania nacional, però els seus efectes sobre el funcionament democràtic són profundament regressius, tal com adverteix també el projecte Reconnect i els informes sobre l'Estat de Dret de la UE.

En matèria de drets individuals, el govern defensa que aquests estan garantits per la Constitució, però afegeix que han de ser interpretats d'acord amb els valors tradicionals de la nació hongaresa. Aquesta posició s'ha traduït en lleis restrictives envers col·lectius minoritaris, com les persones LGTBI, els refugiats o les ONG que reben finançament estranger. Amnistia Internacional i la FRA han documentat una regressió clara en els drets de reunió, expressió, associació i privacitat. Aquest enfocament restrictiu dels drets, basat en una lectura culturalista o nacionalista de la llei, és una característica comuna dels règims il·liberals, on els drets es presenten com a condicionals i no com a garanties universals. En aquest sentit, la Comissió Europea ha activat procediments d'infracció per considerar que aquestes lleis vulneren la llibertat d'expressió i el dret a la no discriminació. Malgrat això, el govern hongarès manté una narrativa que vincula els drets humans amb la “decadència occidental” i defensa una sobirania legal plena, utilitzant una retòrica que instrumentalitza la identitat cultural com a argument legitimador.

Pel que fa a la independència judicial, el discurs oficial destaca la necessitat de fer més àgil i eficient el sistema de justícia. No obstant això, els informes del V-Dem Institute i de la Comissió Europea denuncien una pèrdua greu d'independència institucional, mitjançant la reforma de la llei d'elecció de jutges, la creació de tribunals especials controlats pel govern i la pressió directa sobre magistrats. Aquest procés de captura institucional s'ha vist reforçat per la manca de transparència en els processos de nomenament i pel debilitament de mecanismes interns de control com per exemple el Consell Nacional de la Magistratura, que ha denunciat en reiterades ocasions pressions polítiques. Amb proves com aquestes, el V-Dem Institute considera que Hongria ha deixat de ser una democràcia liberal des del 2019, i classifica el país com un règim electoral autoritari (Democracy Report, 2023). Tot plegat, aital captura judicial s'ha convertit en un dels eixos centrals del model hongarès, ja que neutralitza la capacitat de revisió de l'executiu i impedeix una rendició de comptes efectiva. És també un exemple clar de com la legalitat formal pot ser utilitzada com a instrument de control.

Finalment, la qualitat de les eleccions és un dels elements que el govern utilitza per legitimar el seu projecte polític. S'esgrimeix el fet que la participació electoral ha estat històricament elevada i que el sistema electoral funciona amb garanties formals. Ara bé, observadors com l'OSCE i informes del Parlament Europeu posen de manifest una sèrie de pràctiques que distorsionen la igualtat d'oportunitats entre forces polítiques: des del control dels mitjans, fins a la manipulació del finançament electoral, passant per la modificació del sistema de districtes electorals. Aquest conjunt de pràctiques conforma un escenari de "pluralisme restringit" on el procés electoral existeix, però no compleix amb els estàndards internacionals de competència i equitat.

En conjunt, l'anàlisi de les sis dimensions clau mostra un patró recurrent de divergència entre la legalitat formal invocada pel govern hongarès i la pràctica institucional valorada per les instàncies europees i internacionals. Aquest contrast sostingut confirma que el règim hongarès no es caracteritza per la suspensió dels mecanismes democràtics, sinó per la seva ocupació estratègica a través de reformes legals, retòrica institucional i control discursiu, en una operació que manté l'aparença democràtica mentre neutralitza la competència política real, la separació de poders i la rendició de comptes. Aquesta realitat encaixa plenament amb la noció d'autoritarisme competitiu desenvolupada a la literatura acadèmica i demostra que, dins de la Unió Europea, és possible consolidar un règim regressiu sota paràmetres formals de democràcia, aprofitant les mancances de resposta institucional i la flexibilitat del marc normatiu comunitari. Per tant, els resultats obtinguts donen resposta a la pregunta de recerca plantejada i aporten elements rellevants per al debat actual sobre els límits del projecte democràtic europeu.

Ara bé, més enllà de les dades obtingudes i de l'anàlisi pels diferents aspectes de la taula, els resultats del mateix es poden posar també en diàleg amb els debats teòrics abordats en el marc conceptual del treball. Una de les qüestions més destacades és el grau d'acord entre autors com Levitsky i Way (2010), Sadurski (2019), Halmai (2019) o Kelemen (2020) a l'hora de qualificar el cas hongarès com una forma d'autoritarisme competitiu, il·liberalisme institucional o captura constitucional. En aquest sentit, hi ha un consens ampli que el règim hongarès opera mitjançant mecanismes legals i institucionals que erosionen gradualment la democràcia, tot mantenint una aparença formal. Les contribucions de Pech i Scheppele (2017) són especialment útils per entendre com es produeix aquesta instrumentalització del dret, i com l'arquitectura legal es converteix en eina de consolidació autoritària.

En qualsevol cas, també existeixen punts de discrepància entre els autors. Alguns, com Batory (2016), matisen que, malgrat les reformes il·liberals, encara hi ha espais de competència electoral i formes de dissidència activa, per la qual cosa preferirien parlar de democràcia defectuosa i no pas d'un règim autoritari plenament consolidat. Aquesta visió contrasta amb posicions més contundents com les de Bozóki i Hegedűs (2018), que afirmen que el sistema hongarès ha superat el llindar de la democràcia competitiva i que cal descriure'l com una hegemonia institucional dins d'un marc europeu tolerant. Aquestes diferències conceptuals tenen implicacions analítiques importants, ja que determinen si el focus s'ha de situar en la resistència institucional interna o en la resposta de la Unió Europea com a actor extern.

Pel que fa als punts forts d'aquestes teories, destaca la capacitat del concepte d'autoritarisme competitiu per explicar la coexistència de mecanismes electorals amb pràctiques de concentració de poder. A més, l'aproximació d'Halmi sobre el constitucionalisme il·liberal és especialment útil per entendre com es reinterpreten els drets i valors democràtics dins d'un nou marc normatiu. No obstant això, una de les limitacions comunes d'aquestes teories és que, si bé descriuen el fenomen amb precisió, no sempre proporcionen indicadors empírics sistematitzats que permetin comparar fàcilment casos. En aquest sentit, la combinació entre literatura acadèmica i informes de valoració institucional, com els que s'han emprat en aquest treball, resulta una eina valuosa per completar el diagnòstic.

Així doncs, aquest diàleg entre teoria i evidència reforça la interpretació que el cas hongarès exemplifica una mutació institucional dins de la democràcia liberal, que no pot ser entesa només des de les categories tradicionals de "dictadura" o "transició democràtica", sinó que exigeix marcs analítics flexibles i oberts a la complexitat del context europeu actual.

5. Conclusions

Aquest treball ha tingut com a objectiu general analitzar la consolidació del model d'autoritarisme competitiu a Hongria des del retorn de Viktor Orbán al poder l'any 2010, tot examinant els mecanismes legals, institucionals i discursius que permeten al règim mantenir una aparença formalment democràtica mentre erosiona la qualitat de la democràcia en la pràctica. A partir d'aquest objectiu central, s'han definit dos objectius específics: d'una banda, identificar i descriure els elements clau de regressió democràtica a través de sis dimensions fonamentals (llibertat d'expressió, llibertat de premsa, estat de dret, drets individuals, independència judicial i qualitat de les eleccions); de l'altra, contrastar les valoracions oficials del govern hongarès amb les aportacions de la Unió Europea i d'organitzacions independents, per tal de posar en evidència la divergència entre legalitat formal i legitimitat democràtica.

Els resultats obtinguts al llarg del treball permeten respondre amb claredat a aquests objectius. L'anàlisi comparativa ha mostrat com, en cada una de les dimensions estudiades, el govern hongarès manté un relat de compliment constitucional, mentre que les institucions europees i les organitzacions de drets humans denuncien una degradació progressiva de les garanties democràtiques. Aquestes troballes confirmen que el règim no opera per mitjà de ruptures institucionals visibles, sinó a través d'una estratègia de normalització legal del control polític. La taula comparativa elaborada ha permès sistematitzar aquestes contradiccions i visualitzar com l'autoritarisme competitiu es manifesta de manera concreta en la pràctica governamental.

A nivell teòric, el treball contribueix a reforçar la validesa del concepte d'"autoritarisme competitiu" (Levitsky i Way, 2010) per descriure règims híbrids com el d'Hongria, que combinen mecanismes electorals amb pràctiques sistemàtiques de concentració del poder. Així mateix, aporta suport empíric a la noció de "constitucionalisme il·liberal" (Halmai, 2019) i a la teoria de la "captura institucional" desenvolupada per Pech i Scheppele (2017), a través del cas concret hongarès. Tot i l'existència de matisos entre autors —com els que plantegen Bátor (2016) o Bozóki i Hegedűs (2018), els resultats obtinguts al treball reforcen la tesi que el règim d'Orbán ha assolit una forma d'estabilitat autoritària dins del sistema europeu mitjançant l'ús estratègic de la legalitat i el discurs constitucional.

Metodològicament, el treball també ofereix una contribució rellevant. Tot i tractar-se d'un TFG de modalitat teòrica, la combinació entre una revisió bibliogràfica aprofundida i una anàlisi comparativa estructurada ha permès construir un enfocament analític sòlid, que pot ser replicat per estudiar altres casos de regressió democràtica. La integració de fonts oficials, institucionals i independents, així com l'ús d'indicadors temàtics concrets, ha facilitat una lectura crítica del cas hongarès i una millor comprensió de les seves implicacions normatives dins del context europeu.

Ara bé, aquest treball no està exempt de limitacions. La més evident és que, en no disposar d'un treball de camp empíric, no s'han pogut recollir dades primàries sobre la percepció ciutadana, l'impacte social concret de les reformes, o l'experiència directa d'activistes i organitzacions afectades. Altrament, malgrat l'ampli accés a fonts en llengua hongaresa i anglesa, per un cantó hi ha una certa dependència de les dades que organismes internacionals fan públiques, per lo qual una part de la realitat institucional hongaresa pot quedar fora de l'abast analític i, per altre cantó, la dependència també de fonts secundàries implica confiar en la qualitat, actualització i imparcialitat d'aïtals institucions, malgrat que se n'ha fet una selecció rigorosa. Destacar també que el caràcter monogràfic del treball impedeix una comparació directa amb altres casos similars, fet que podria haver aportat una perspectiva més transversal, però no obstant això, l'estratègia comparativa adoptada i la sistematització dels indicadors analitzats ofereixen una base sòlida per establir conclusions rigoreses.

Aquestes limitacions, tanmateix, obren vies prometedores per a futures recerques. Seria particularment interessant aprofundir en una comparació sistemàtica entre Hongria i altres estats europeus amb tendències regressives, com ara Polònia o Eslovàquia. També seria rellevant analitzar l'impacte concret de les polítiques il·liberals sobre col·lectius vulnerables o sobre la societat civil organitzada, a partir de metodologies qualitatives com entrevistes o estudis de cas locals. Així mateix, caldria estudiar amb més detall el paper de la Unió Europea, no només com a observadora crítica, sinó com a actor polític i institucional amb capacitat o manca de capacitat d'intervenció.

D'últim mode, aquest treball permet concloure que el cas hongarès no és només un problema intern d'un estat membre, sinó una alerta sobre la fragilitat de la democràcia dins la pròpia Unió Europea. Quan la legalitat esdevé una eina per restringir llibertats i assegurar hegemonies, i quan les institucions comunitàries mostren una capacitat limitada per aturar-ho, es posa en risc no només la qualitat democràtica d'un país concret, sinó la credibilitat del

projecte europeu en el seu conjunt. Per això, és fonamental continuar estudiant i denunciant aquestes dinàmiques, alhora que es desenvolupen mecanismes més efectius de protecció dels valors fundacionals de la democràcia.

6. Bibliografia

Literatura acadèmica

Bátory, A. (2016). Defying the Commission: Creative compliance and respect for the rule of law in the EU. *Public Administration*, 94(3), 685–699.
<https://dacemirror.sci-hub.ru/journal-article/d51b47bca6610b9aab46d61a32eb4eaf/batory2016.pdf?download=true>

Bermeo, N. (2016). On democratic backsliding. *Journal of Democracy*, 27(1), 5–19.
<https://moscow.sci-hub.ru/4887/2c0292d12ba4e131b02c000e76dc41c3/bermeo2016.pdf?download=true>

Bozóki, A., & Hegedűs, D. (2018). An externally constrained hybrid regime: Hungary in the European Union. *Democratization*, 25(7), 1173–1189.
<https://2024.sci-hub.ru/6755/b1b25a3758254a84aafb3501bdea62a8/10.1080@13510347.2018.1455664.pdf?download=true>

Halmai, G. (2019). The rise and fall of constitutionalism in Hungary. In M. Adams, A. Meuwese & E. Hirsch Ballin (Eds.), *Constitutionalism and the Rule of Law: Bridging Idealism and Realism* (pp. 217–229).
<https://me.eui.eu/wp-content/uploads/sites/385/2018/05/10.The-rise-and-fall-of-constitutionalism-in-Hungary-1.pdf>

Kelemen, R. D., & Pech, L. (2018). Why autocrats love constitutional identity and constitutional pluralism: Lessons from Hungary and Poland. *RECONNECT Working Paper No.* 2.
<https://reconnect-europe.eu/wp-content/uploads/2018/10/RECONNECT-WorkingPaper2-Kelemen-Pech-LP-KO.pdf>

Kelemen, R. D., & Pech, L. (2019). The uses and abuses of constitutional pluralism: Undermining the rule of law in the name of constitutional identity in Hungary and Poland. *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, 21, 59–74.
<https://sci-hub.ru/https://doi.org/10.1017/cel.2019.11>

Kelemen, R. D. (2020). The European Union's authoritarian equilibrium. *Journal of European Public Policy*, 27(3), 481–499.
<https://sci-hub.ru/https://doi.org/10.1080/13501763.2020.1712455>

Levitsky, S., & Way, L. A. (2002). Elections without democracy: The rise of competitive authoritarianism. *Journal of Democracy*, 13(2), 51–65.
<https://dacemirror.sci-hub.ru/journal-article/4c5de0c54bd7d28d2cfd5d2ab8426045/levitsky2002.pdf?download=true>

Pech, L., & Scheppele, K. L. (2017). Illiberalism within: Rule of law backsliding in the EU. *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, 19, 3–47.
<https://dacemirror.sci-hub.ru/journal-article/1eeec7d3f8db3bb98fea7a1d87f619a4/pech2017.pdf?download=true>

Sadurski, W. (2019). *Poland's constitutional breakdown*. Oxford University Press.

Informes i fonts institucionals emprades a l'anàlisi i taula comparativa

Amnistia Internacional. (2022). *Informe Anual: Hongria 2022*.
<https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/hungary/report-hungary/>

Comissió Europea. (2024). *Informe sobre el Estado de Derecho en 2024*.
https://commission.europa.eu/document/download/27db4143-58b4-4b61-a021-a215940e19d0_es?filename=COM_2024_800_1_ES_ACT_part1_v2.pdf

Freedom House. (2023). *Nations in Transit 2023: Hungary*.
<https://freedomhouse.org/country/hungary/nations-transit/2023>

OSCE/ODIHR. (2022). *Hungary Parliamentary Elections 2022 – Final Report*.
<https://www.osce.org/files/f/documents/2/6/523568.pdf>

Reporters Without Borders (RSF). (2023). *World Press Freedom Index: Hungary*.
<https://rsf.org/en/country/hungary>

Transparency International. (2023). *Corruption Perceptions Index: Hungary*.
<https://www.transparency.org/en/cpi/2023/index/hun>

V-Dem Institute. (2023). *Democracy Report 2023: Defiance in the Face of Autocratization*.
https://www.v-dem.net/documents/29/V-dem_democracyreport2023_lowres.pdf

FRA – European Union Agency for Fundamental Rights. (2023). *Fundamental Rights Report 2023*. <https://fra.europa.eu/en/publication/2023/fundamental-rights-report-2023>

NMHH (Autoritat Nacional de Mitjans i Comunicacions d'Hongria). (2022). *Report on the media system in Hungary*.
https://english.nmhh.hu/document/236753/media_market_report_2022_optimized.pdf

ECPMF – European Centre for Press and Media Freedom. (2023). 1,117 media freedom alerts in the past year – MFRR Monitoring Report 2023.
<https://www.ecpmf.eu/wp-content/uploads/2024/03/MFRR-Monitoring-Report-FINAL.pdf>

Parlament Europeu. (2022). Ongoing hearings under Article 7(1) TEU regarding Poland and Hungary. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0204_EN.html